

Toolbox 'Op Leeravontuur'

Laagdrempelige gespreksmethodieken
voor levenslang leren

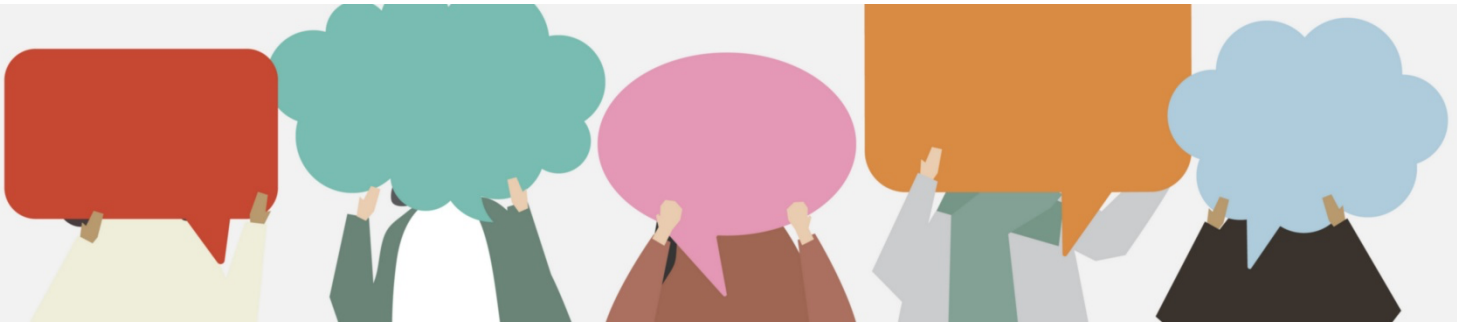
Uitgevoerd door:

Pieter Sprangers (PhD)
Veerle Scheirs (PhD)

In opdracht van

Expertisecentrum Innovatieve Leerwegen –
Departement Werk en Sociale Economie

Koning Albert II-laan 35 bus 20
1030 Brussel

Inleiding

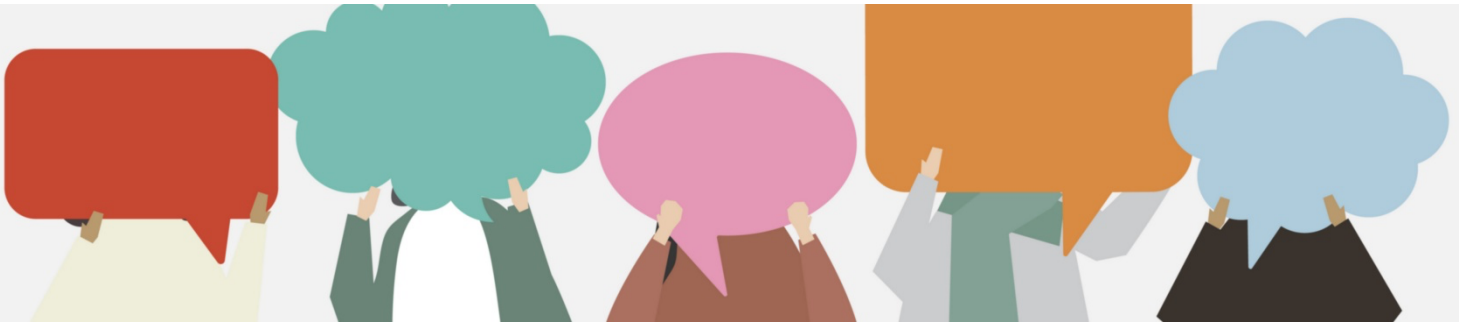
Deze toolbox 'Op leeravontuur' is ontwikkeld door Domo De Refontiro naar aanleiding van een onderzoeks- en ontwikkelopdracht in opdracht van het departement Werk en Sociale Economie en in samenwerking met het Partnerschap Levenslang Leren, IDEA Consult, The Argonauts, Ligo en ACV.

Deze toolbox is het eindproduct van de opdracht om een **laagdrempelige gespreksmethodiek** te ontwikkelen die brugfiguren levenslang leren helpt om coachende gesprekken te voeren en te reflecteren over leren met potentiële lerenden. Dat zijn burgers die weinig motivatie hebben of veel drempels ervaren om aan de slag te gaan met levenslang leren.

De gespreksmethodieken helpen om

- Een eerste betekenisvol gesprek met de potentiële lerende voor te bereiden en concreet in de steigers te zetten;
- leervragen te capteren;
- motivatoren te identificeren;
- drempels te identificeren;
- in actiemodus te treden en eerste stappen te zetten richting betekenisvolle leeractiviteiten;
- oriëntering en ondersteuning te bieden.

De toolbox wordt geflankeerd door een **studie** over de rol van brugfiguren levenslang leren, een handleiding voor organisaties om brugfiguren levenslang leren in te zetten, (Uitgevoerd door IDEA Consult en The Argonauts) en een studie over gespreksmethodieken m.i.v. een 'design research' component om te komen tot de toolbox (Uitgevoerd door Domo De Refontiro).

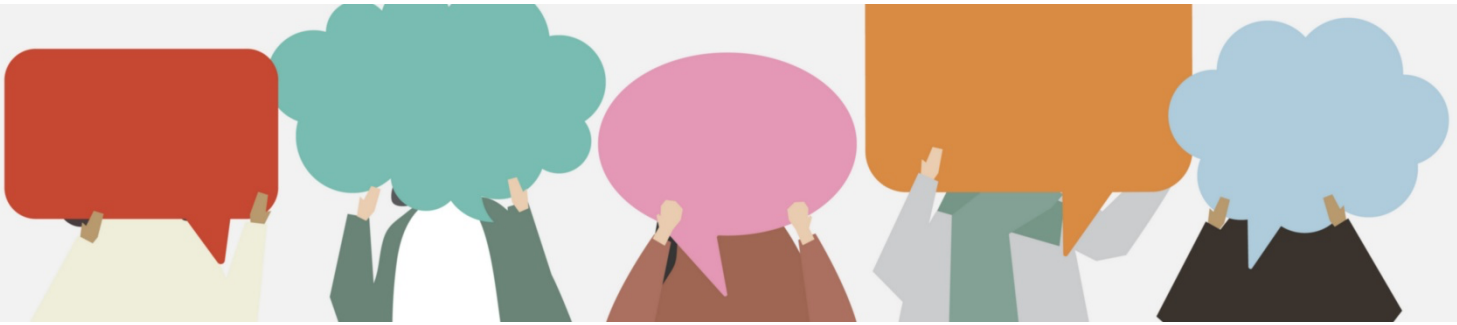

Holistisch model: Veilig op leeravontuur. Leren is leven, leven is leren.

De toolbox zelf is gebaseerd op een **holistisch model met acht dimensies rond leven en leren**, namelijk 'ik verbind', 'ik ontdek', 'ik reflecteer', 'ik leef', 'ik groei', 'ik doe', 'ik spreek' en 'ik droom'. Elke dimensie richt zich op een aspect van het leer- en groeiproces.

1. Ik verbind: De eerste dimensie focust op het creëren van een vertrouwensband tussen de brugfiguur en de potentiële lerende. Dit gebeurt door actief luisteren, open vragen stellen en oprechte interesse. De brugfiguur bouwt een relatie op vanuit gelijkheid en wederzijdse afhankelijkheid, en wordt zo een reispartner in het leertraject.
2. Ik ontdek: De tweede dimensie richt zich op het zoeken naar significante positieve levenservaringen. Brugfiguren helpen potentiële lerenden hun krachtbronnen en eerdere successen te ontdekken en benutten, waardoor de focus ligt op psychologisch kapitaal en kernpotentieel.
3. Ik leef: De derde dimensie benadrukt het belang van de concrete context en leefwereld van de potentiële lerende. Brugfiguren moeten empathisch zijn en inzicht krijgen in de dagelijkse realiteit van potentiële lerenden, inclusief eventuele drempels en belemmeringen.
4. Ik Droom: De vierde dimensie is gebaseerd op waarderend onderzoek. Brugfiguren helpen potentiële lerenden hun dromen en mogelijkheden te verkennen en te realiseren, door te denken in mogelijkheden en oplossingen.
5. Ik groei: Deze dimensie richt zich op groei door kleine en grotere stappen in het leer- en groeiproces zichtbaar te maken. Het vieren van successen en het markeren van tussentijdse mijlpalen is cruciaal voor verdere groei en het versterken van (zelf)vertrouwen. Voortgang en het vieren van resultaten stimuleren de motivatie. Ook mislukkingen worden als onderdeel van groei bespreekbaar gemaakt.
6. Ik doe: Verandering vind je in beweging. De gespreksvoering is niet vrijblijvend, maar leidt tot het bepalen en behalen van heldere doelstellingen. De toolbox is actiegericht en stimuleert individuen om krachtige toekomstbeelden te formuleren, leervragen te benoemen en realistische subdoelen te bepalen. Samen wordt de volgende stap gezet. Bovendien delen lerenden hun inzichten met nieuwe potentiële lerenden, waardoor ze een katalysator worden voor verdere stimulering van leren.
7. Ik reflecteer: Deze dimensie benadrukt het belang van metacognitie in het leren. Metacognitie gaat over inzicht in het eigen leerproces, wat helpt om leerstrategieën en -keuzes aan te passen en te verbeteren.
8. Ik spreek: Deze dimensie draait om het bespreekbaar maken van leren binnen de eigen leer- en leefwereld. Communicatie is essentieel en vindt plaats tijdens elk gesprek en doorheen het gehele proces. Dit omvat het bespreken van doorbraken, resultaten, gebeurtenissen, en ondersteuningsbehoeften, wat zorgt voor effectieve verandering en het mobiliseren van het leernetwerk.

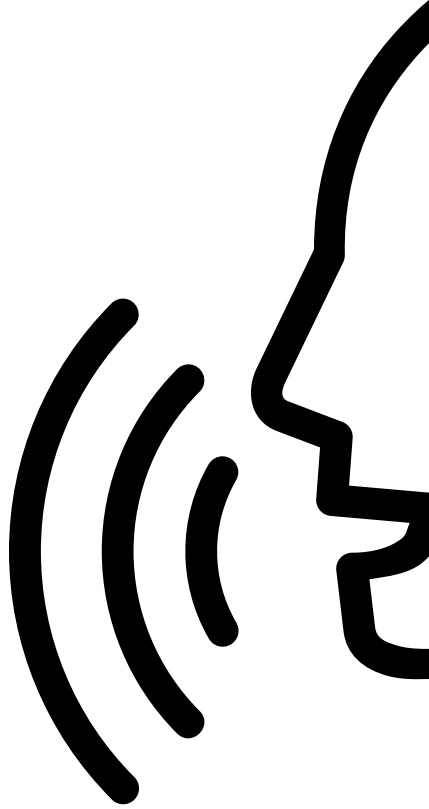
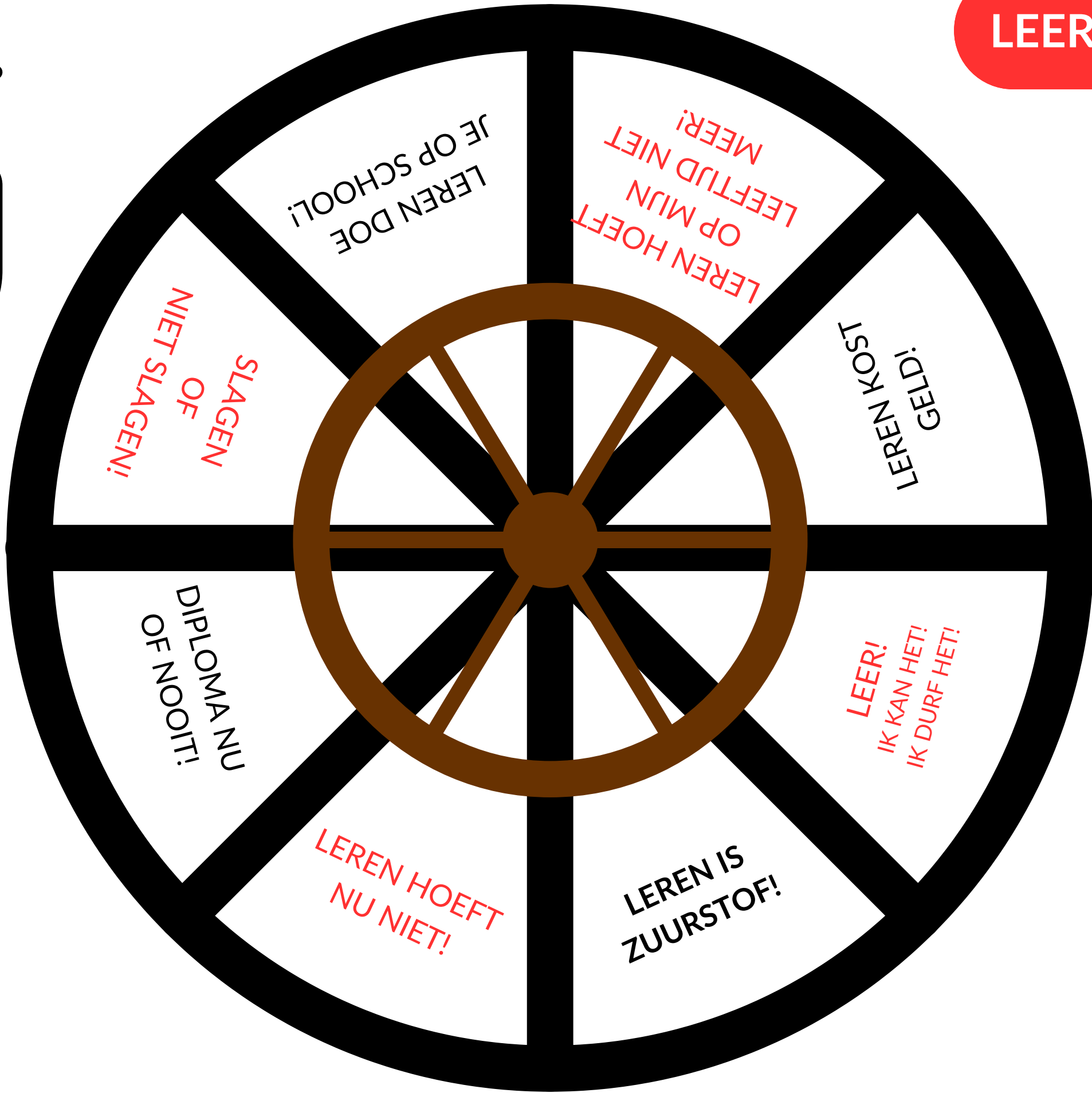
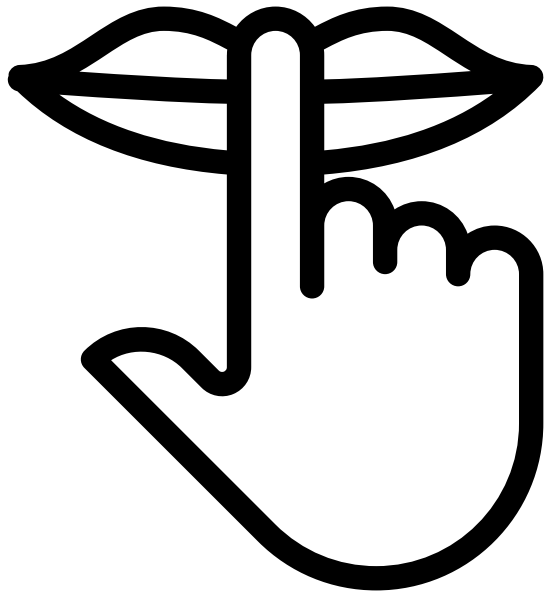

De tools

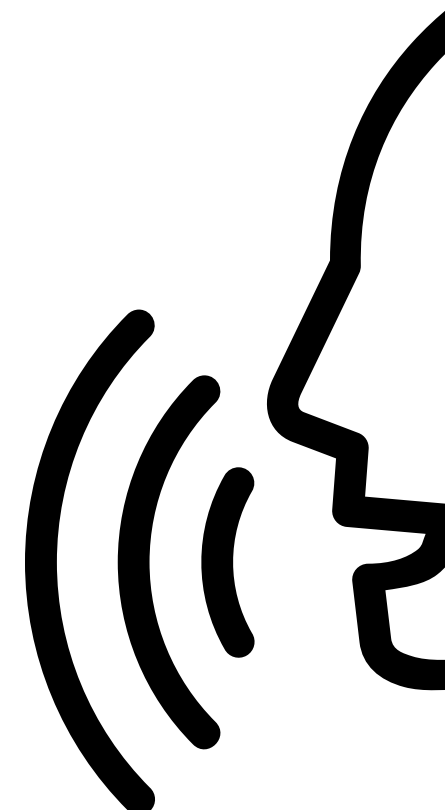
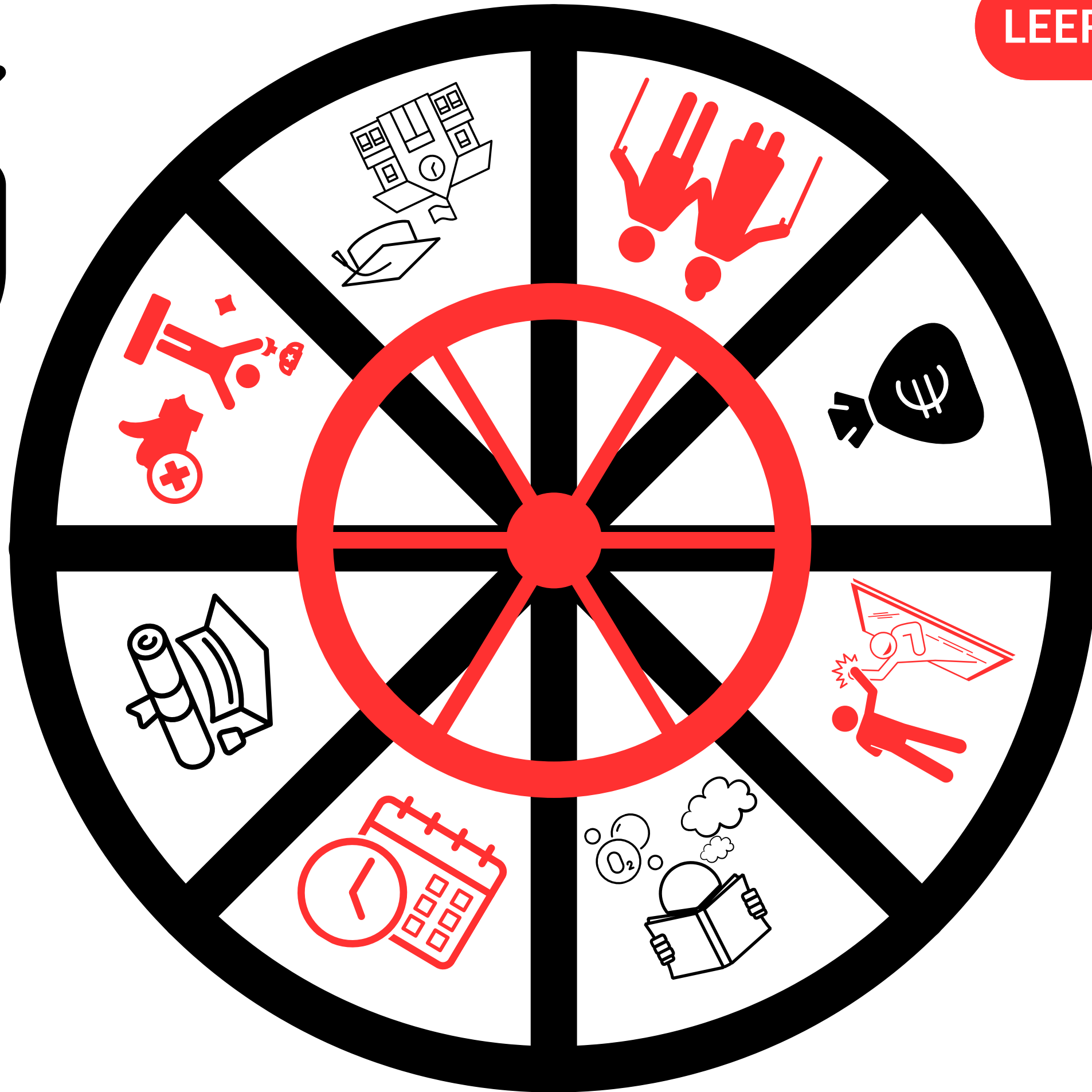
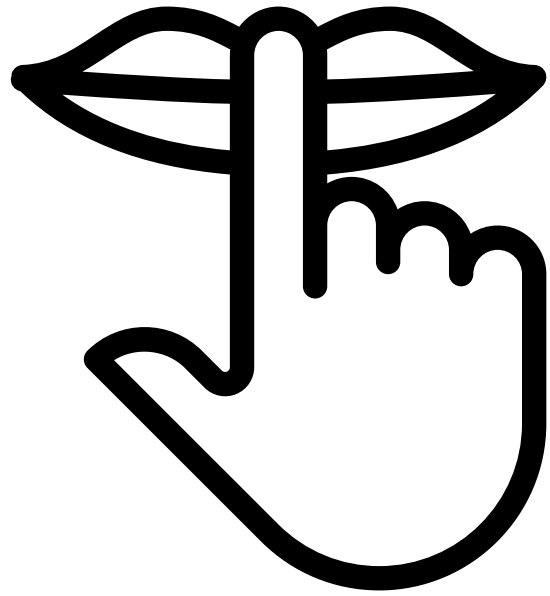
De toolbox omvat 11 tools met voor elke tool een instructiefiche. Hieronder leggen we kort uit waar elke tool voor staat.

1. De eerste stap: De brugfiguur bereidt zich bewust voor op het eerste contact met de potentiële lerende. Het doel is om het ijs te breken en een afspraak voor een gesprek te maken.
2. Love-foto: Sterke beelden worden gebruikt om verbinding en wederzijds vertrouwen te creëren vanaf het eerste gesprek. Foto's helpen om te bespreken wat groei en leren betekenen voor de potentiële lerende en om moeilijke thema's op een laagdrempelige manier aan te snijden.
3. Krachtpatser: Helpt bij het ontdekken van het kernpotentieel, middelen en mogelijkheden van de potentiële lerende. Door gerichte vragen wordt gefocust op wat iemand doet, denkt en zegt, en worden overtuigingen en beperkingen besproken om mogelijkheden te ontdekken.
4. Leerroulette: Provocerende stellingen worden gebruikt om onderliggende overtuigingen over leren en groei te onderzoeken. Dit stimuleert de potentiële lerende om na te denken over hun opvattingen en motivaties.
5. Pakkende levensgebeurtenissen: Deze worden besproken om vertrouwen op te bouwen en leervragen te ontlocken. Dit helpt bij het begrijpen van de huidige situatie en het ontdekken van leermogelijkheden.
6. Waarderend groeien: Helpt de potentiële lerende om dromen en mogelijkheden te verkennen en kleine stappen te zetten om deze te realiseren. Het richt zich op waardering en verbeelding.
7. Successen en mislukkingen vieren: De tool ondersteunt de potentiële lerende bij het zien van groei als een proces met zowel hoogte- als dieptepunten.
8. Routemap leren: Ondersteunt de potentiële lerende bij het stellen van concrete doelen en het vertalen ervan in acties. Het helpt om richting te vinden en stappen zichtbaar en bespreekbaar te maken.
9. Cadeaukaart: Gebaseerd op wederkerigheid geeft de potentiële lerende de verworven inzichten en kennis door aan anderen. Dit kan d.m.v. het geven van concreet advies aan een volgende potentiële lerende.
10. Spreken over leren: Faciliteert metacognitieve reflectie en maakt leren bespreekbaar. Dit helpt de potentiële lerende bij het reflecteren op hun eigen leerproces.
11. Communicatie navigator: Maakt de genomen stappen zichtbaar en helpt bij het communiceren hiervan naar betrokken partners. Dit ondersteunt de potentiële lerende bij het structureren en delen van het leertraject.

LEERROULETTE 1

LEERROULETTE 2

WAT DOE IK?

WAT DENK IK?

WAT VOEL IK?

KRACHTPATSER 1

VANDAAG

MORGEN

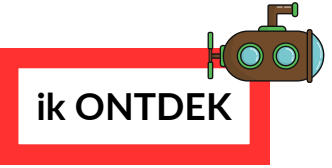
WAT JE ZIET

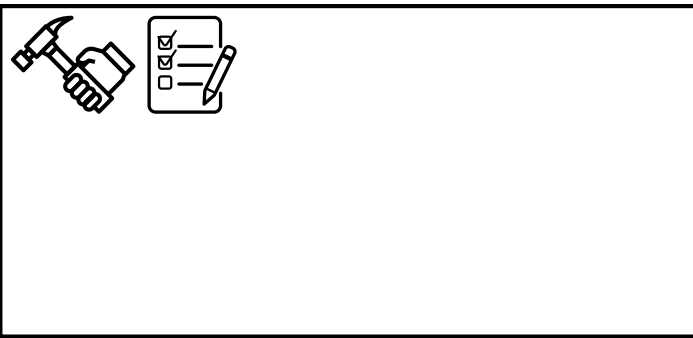
WAT DOE IK?
WAT ZEG IK?

KAN IK AL

ZOU IK GRAAG KUNNEN

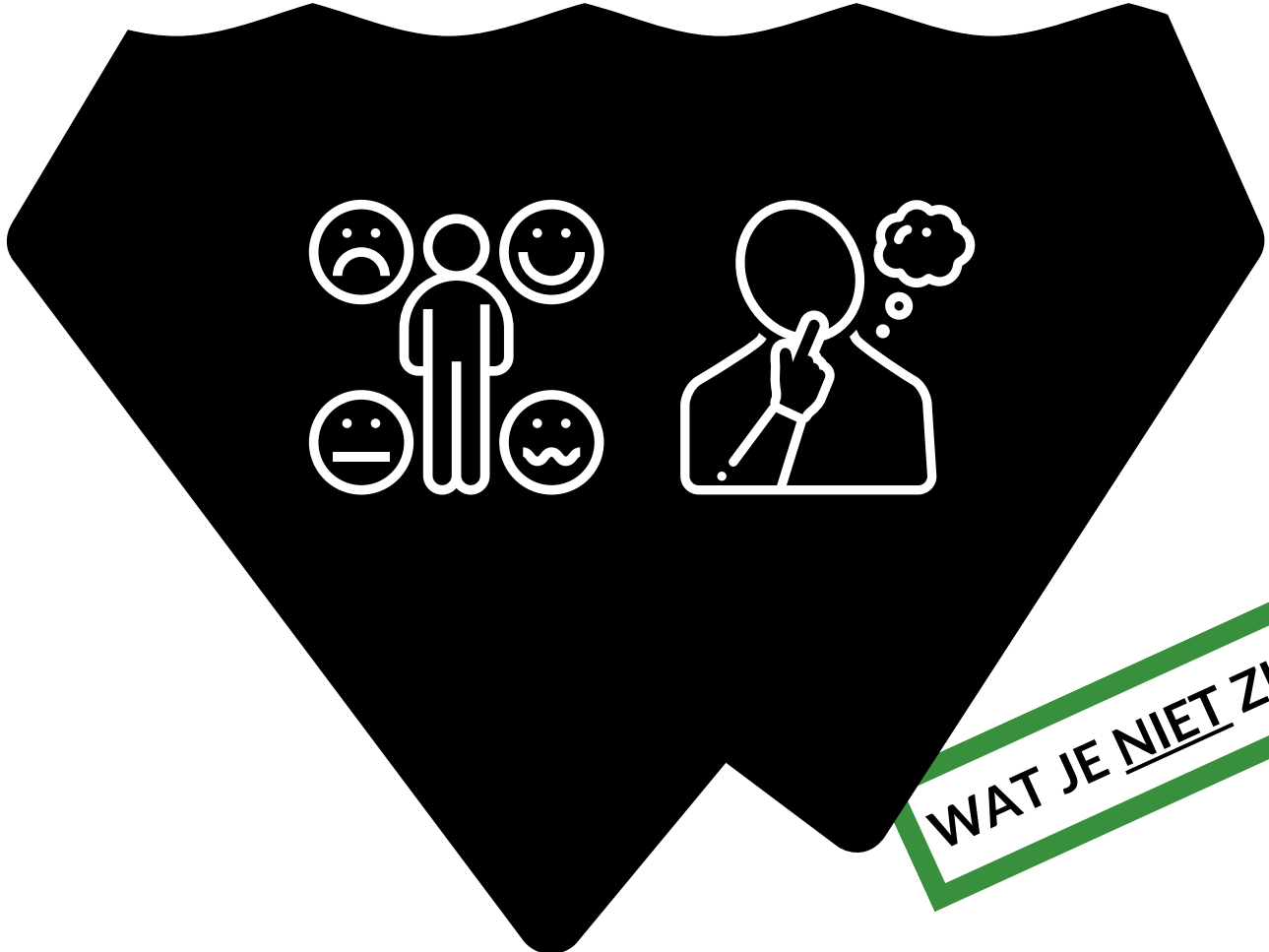

KRACHTPATSER 2

VANDAAG

MORGEN

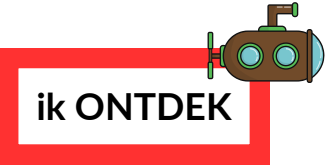
WAT JE ZIET

WAT JE NIET ZIET

KAN IK AL

ZOU IK GRAAG KUNNEN

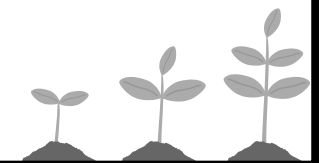
LOVE FOTO

ZOEK 20 FOTO'S

in tijdschriften of ...
gebruik fotokaarten of ...
gebruik eigen foto's

**WELKE FOTO'S STRALEN
GROEI UIT?**

vertel wat je wil bereiken?
waarom?

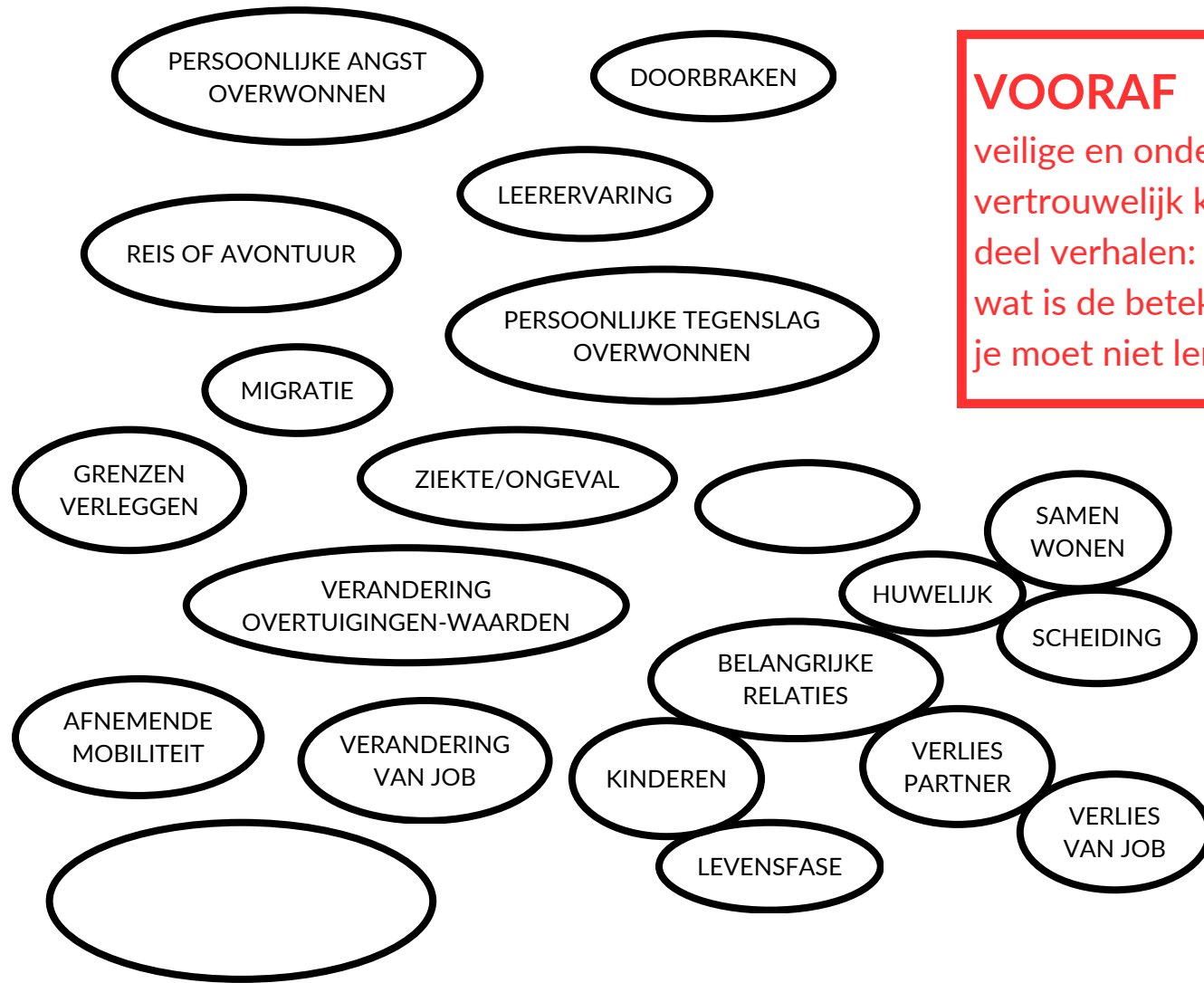
GROEI VOOR MIJ

EN MIJ ...

WAT NOG?

ik VERBIND

VOORAF

veilige en ondersteunende omgeving
 vertrouwelijk karakter
 deel verhalen: details, emoties, ...
 wat is de betekenis, wat zijn de gevolgen?
 je moet niet leren! of ... je moet niet alles leren ...

WAT IK WIL LEREN?

PAKKENDE LEVENSGEBEURTENISSEN

ik LEEF

IK BEN BANG OM
BEDROGEN TE WORDEN

IK WIL VERANDERING
IN MIJN LEVEN

IK DROOM ERVAN
EINDELIJK ... TE KUNNEN

IK VOEL ME
EENZAAM

MIJN FAMILIELEDEN
LEVEN ZO VER ...

HET IS MOEILIK OM IN
CONTACT TE KOMEN MET
OVERHEDEN EN INSTANTIES

1 VERWONDEREN

We bespreken succesverhalen op een filmische manier!
Wat loopt nu al goed? Waar sta je nu?
Waar ben je trots op?
Wanneer kreeg je complimenten van anderen?
Wanneer kan je, je talenten inzetten?
Wat gebeurde er precies? Wat heb je ervaren?

2 DROMEN

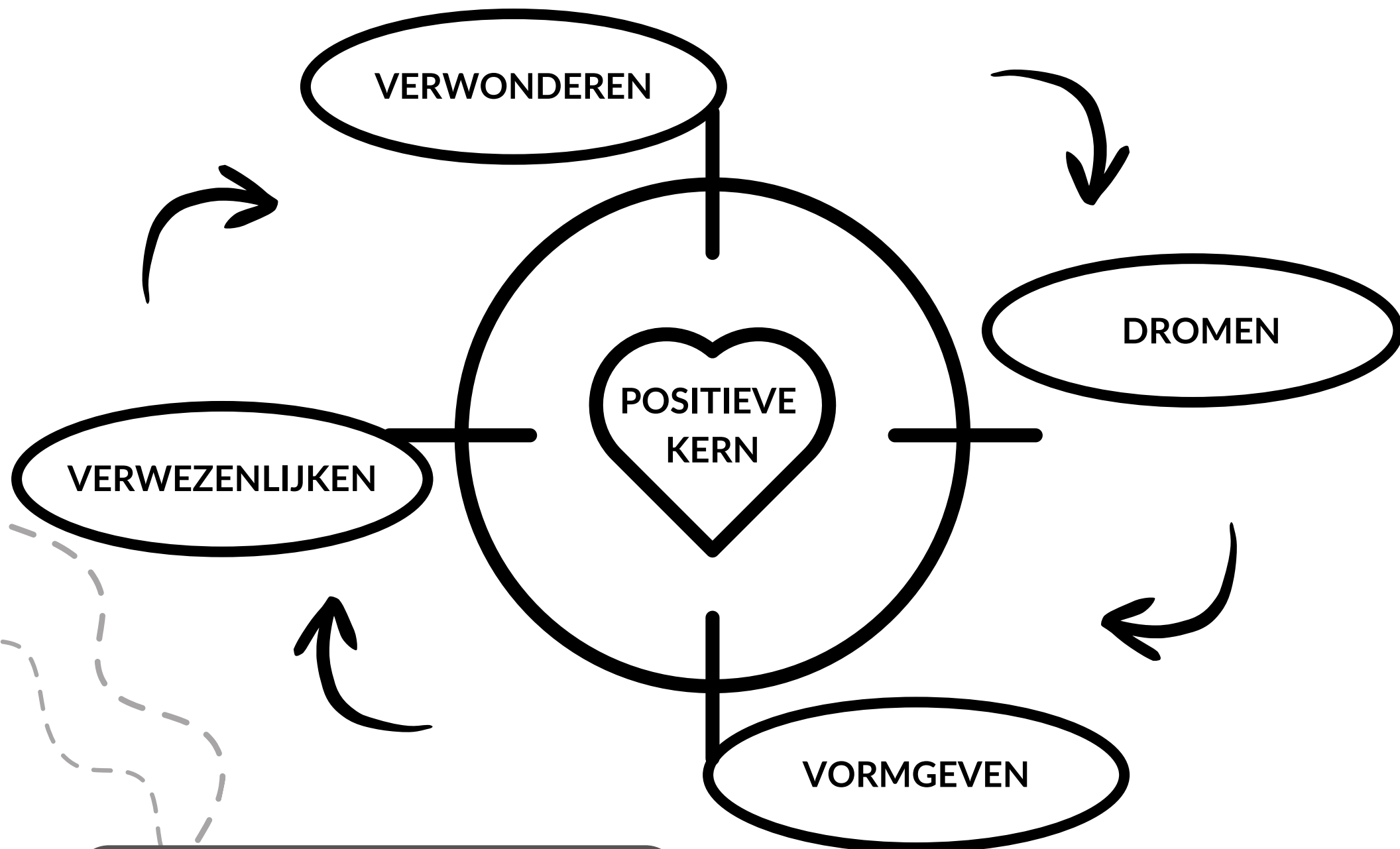
Waar droom je van?
Hoe ziet je meest fantastische toekomst eruit?
Wanneer kan je, je talenten ten volle benutten?
Beschrijf een situatie waarbij je het meeste tot je recht komt?
Waarom droom je hiervan?

3 VORMGEVEN

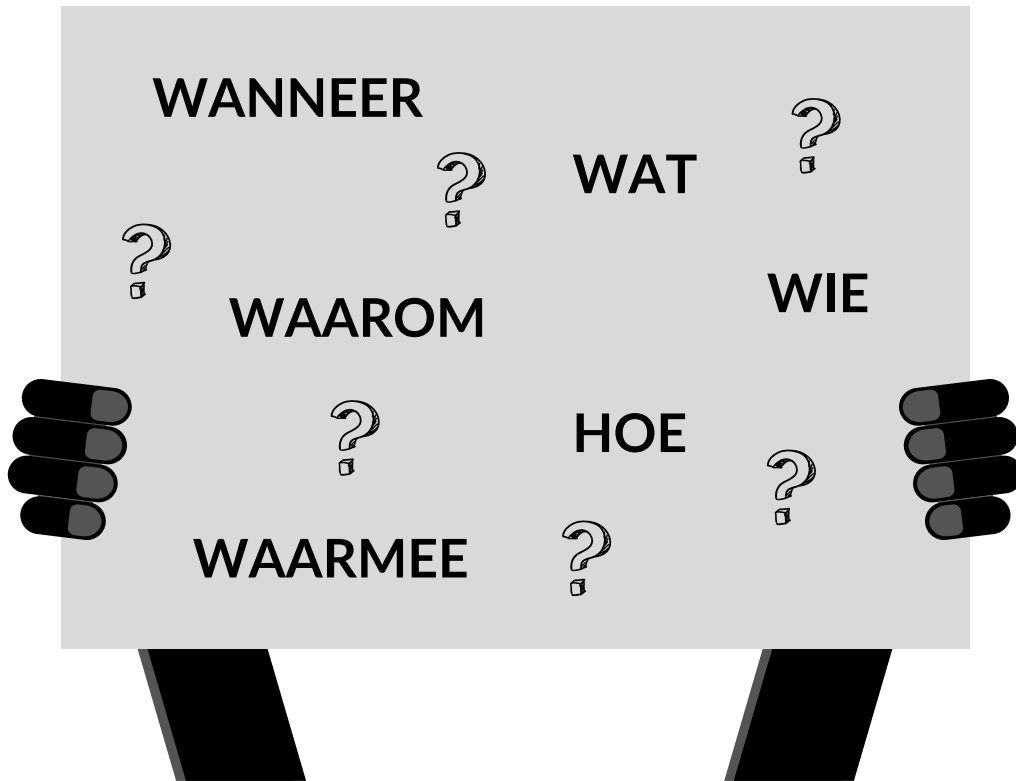
Hoe kan je nu die richting uitgaan?
Welke paden kan je bewandelen?
Wat geeft je daarbij energie?
Welke blokkades zijn er en kunnen we opruimen?

4 VERWEZENLIJKEN

Hoe maken we het waar?
Welke acties onderneem je concreet en met wie?
Wat is je eerstvolgende stap? En de stap erna?

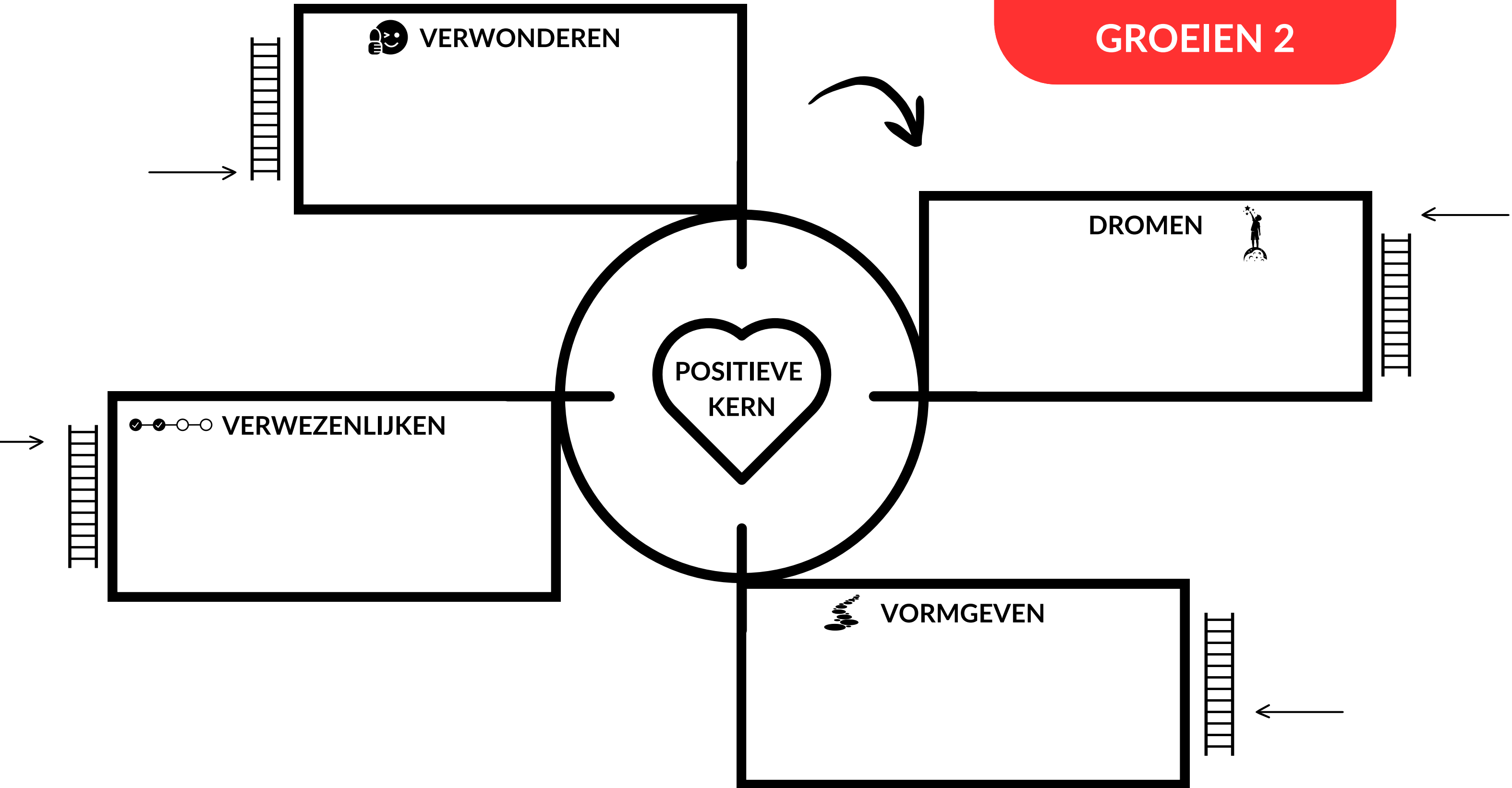
WIE ZOEKT, DIE ... VINDT!

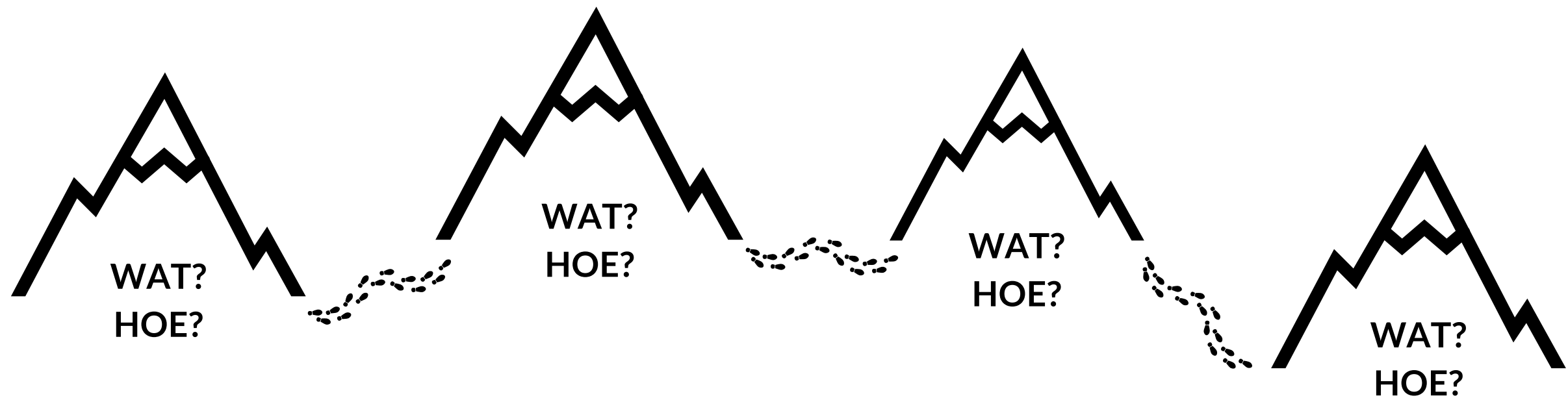

WAARDEREND GROEIEN 1

**WAARDEREND
GROEIEN 2**

ik GROEI

SUCCESEN EN MOEILIKHEDEN VIEREN

Vlaanderen
verbeelding werkt (Sprangers P., 2023)

CADEAUKAART

IK,

HEB GELEERD:

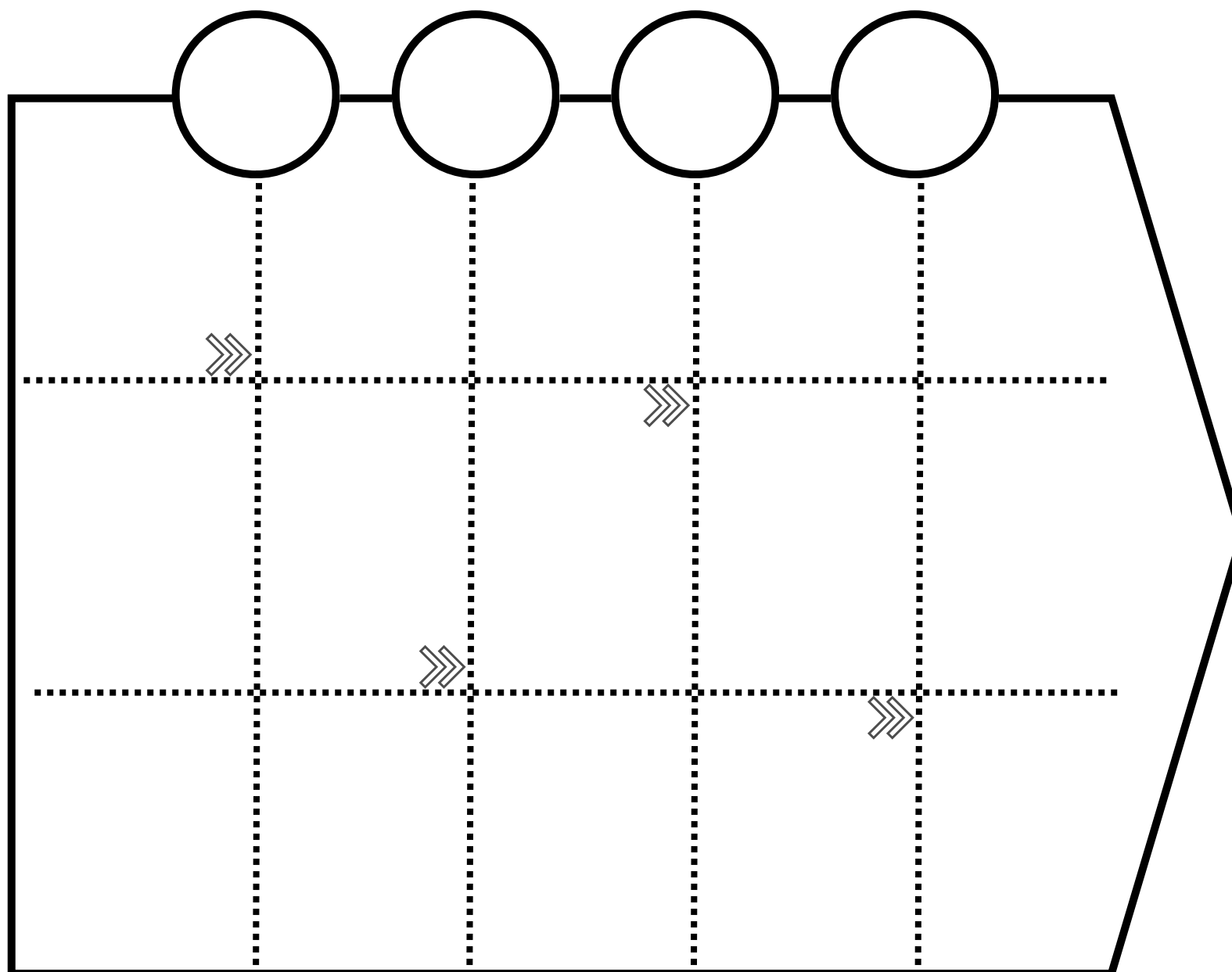
IK GEEF JE GRAAG VOLGEND ADVIES MEE,
EEN CADEAUTJE!

LEERACTIVITEIT

IK STA HIER - IK STA DAAR IN DE TOEKOMST

IK WIL:
KUNNEN/KENNEN/ZIJN/DOEN

volgende stap
→

volgende stap
→

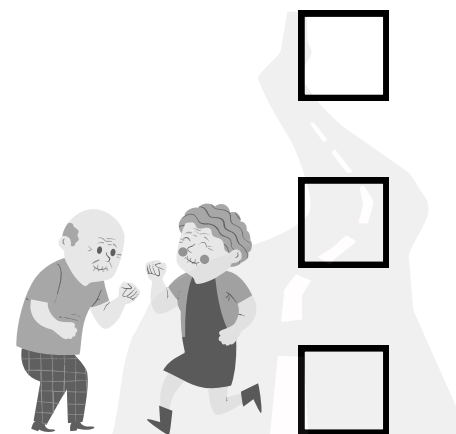
volgende stap
→

volgende stap
→

WIE HELPT ME?

ROUTEMAP LEREN

SPREKEN OVER LEREN 1

PLANNEN ...

NADENKEN OVER ...

WAT WERKT WEL ...

WAT WERKT NIET ...

DIT WIL IK BEREIKEN ...

DREMPELS ...

HULPMIDDELEN ...

PRIORITEITEN ...

AANDACHT ...

STUDEREN ...

KEUZES ...

SAMENWERKEN ...

NIEUWSGIERIG ...

GENIETEN ...

HOE LEREN WE
SUCCESVOL

HOE GA IK BEWUST OM
MET MIJN LEREN EN
HEB IK ER MEER
CONTROLE OVER?

HOE LOSSEN WE
PROBLEMEN OP?

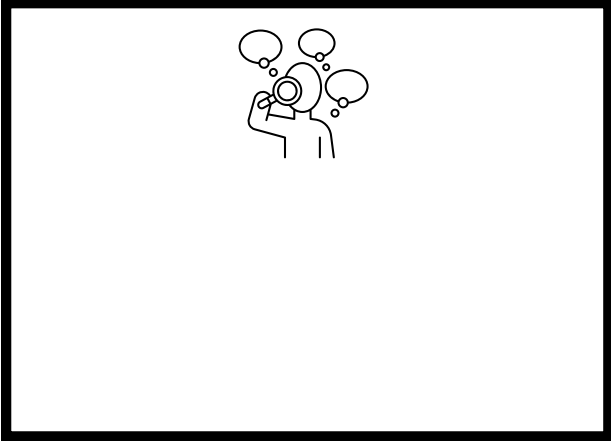
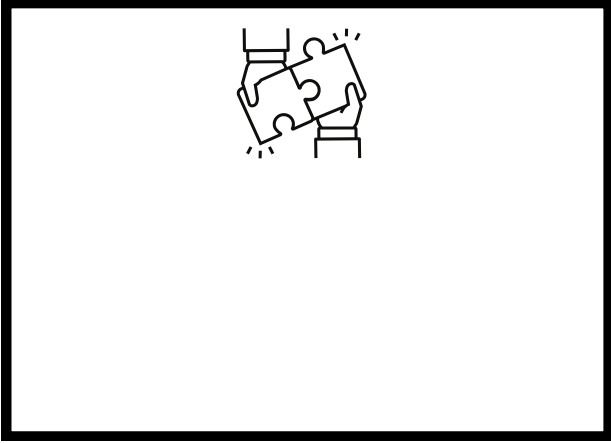
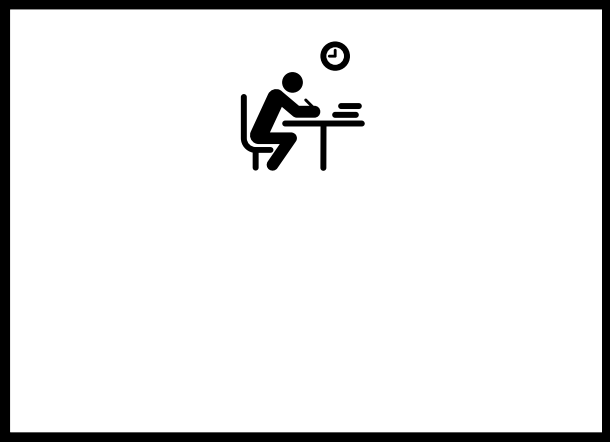
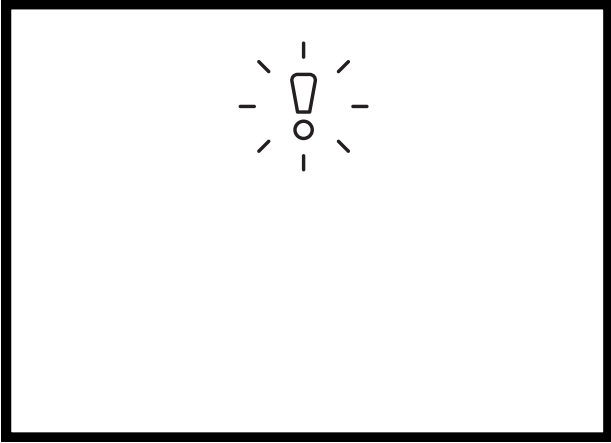
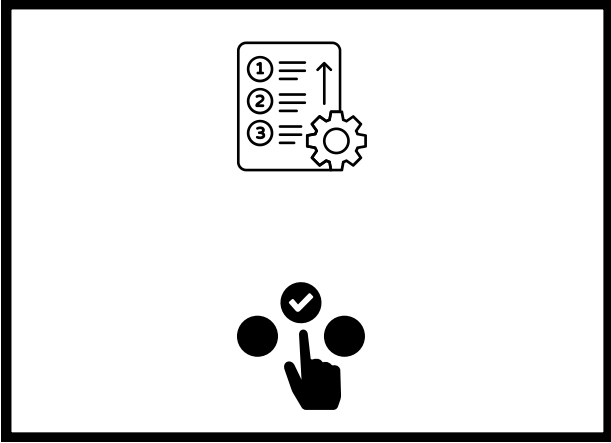
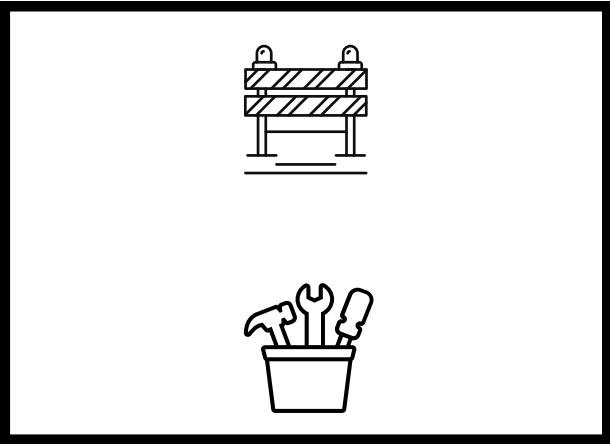
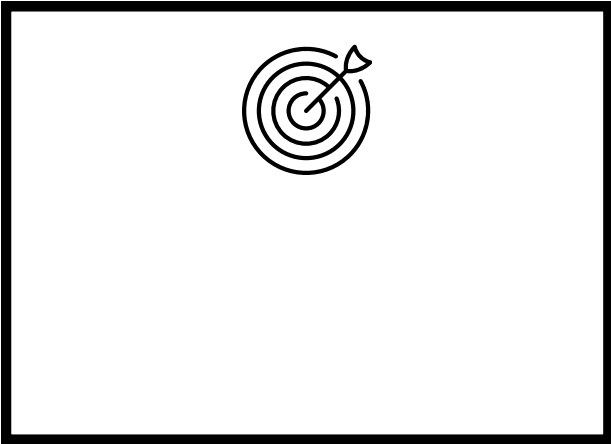
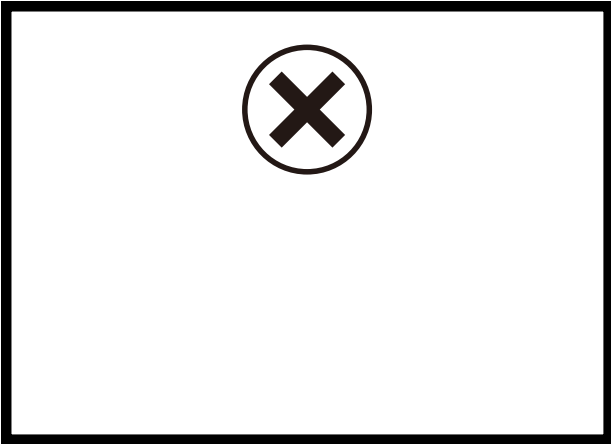
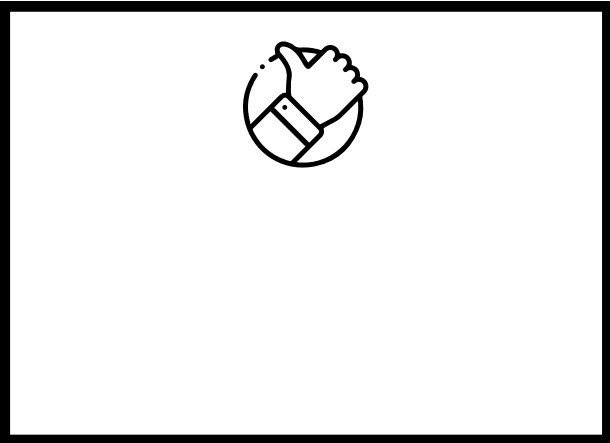
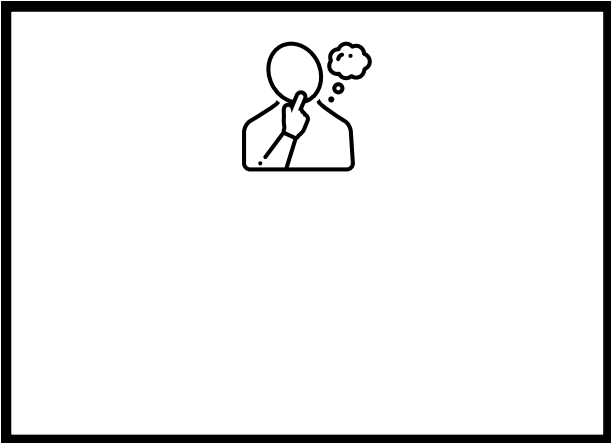
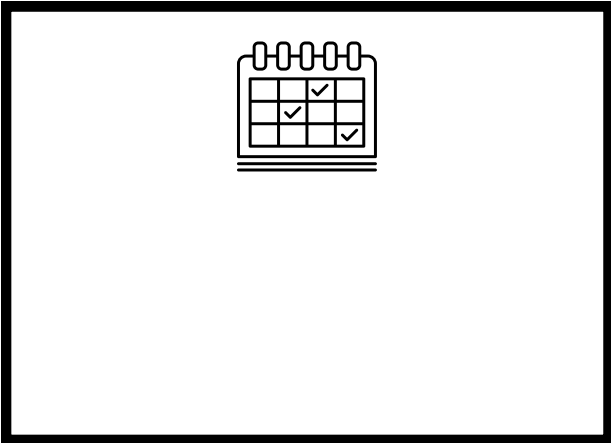
WAT BLOKKEERT
MIJN LEREN?

ik REFLECTEER

SPREKEN OVER LEREN 2

HOE LEREN WE
SUCCESVOL

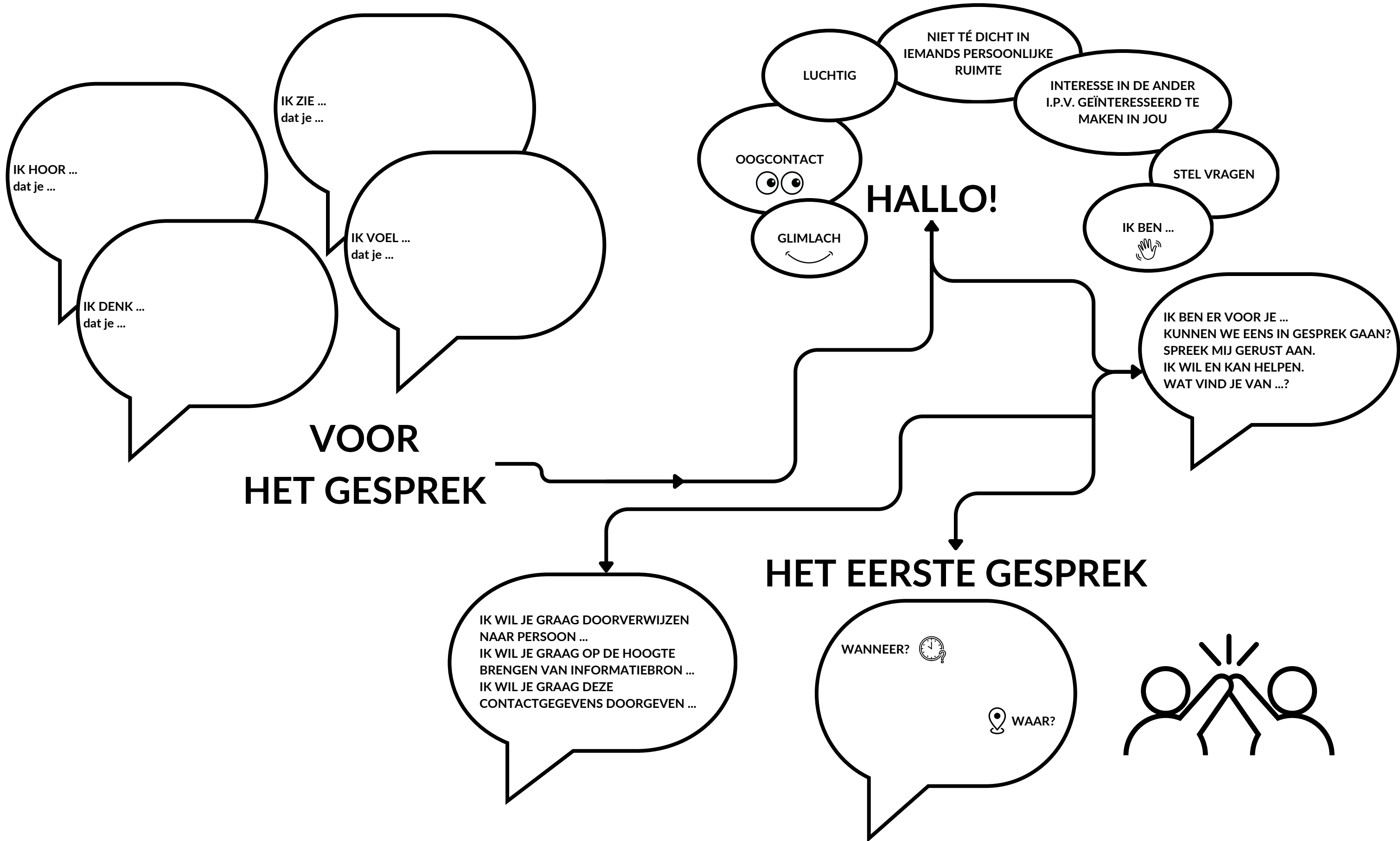
HOE GA IK BEWUST OM
MET MIJN LEREN EN
HEB IK ER MEER
CONTROLE OVER?

HOE LOSSEN WE
PROBLEMEN OP?

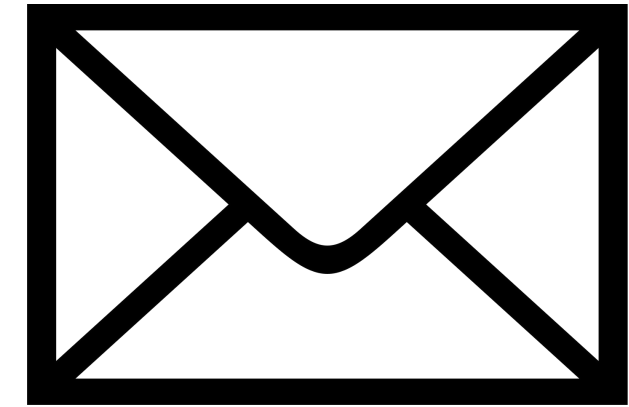
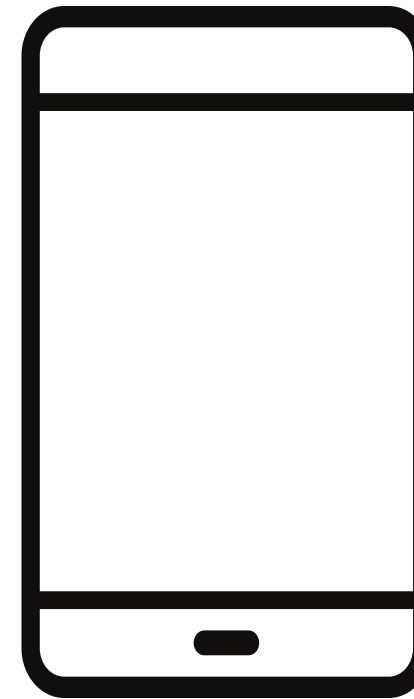
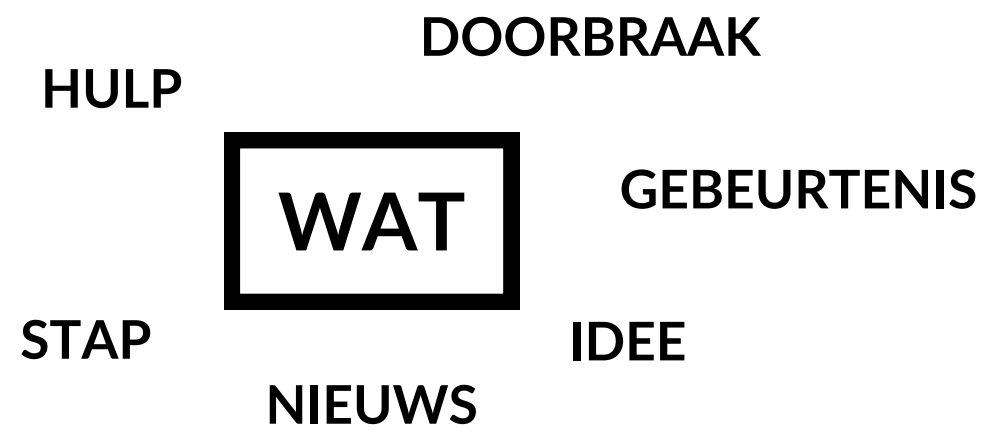
WAT BLOKKEERT
MIJN LEREN?

ik REFLECTEER

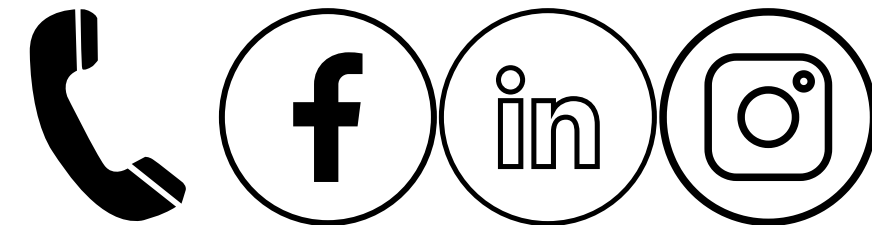
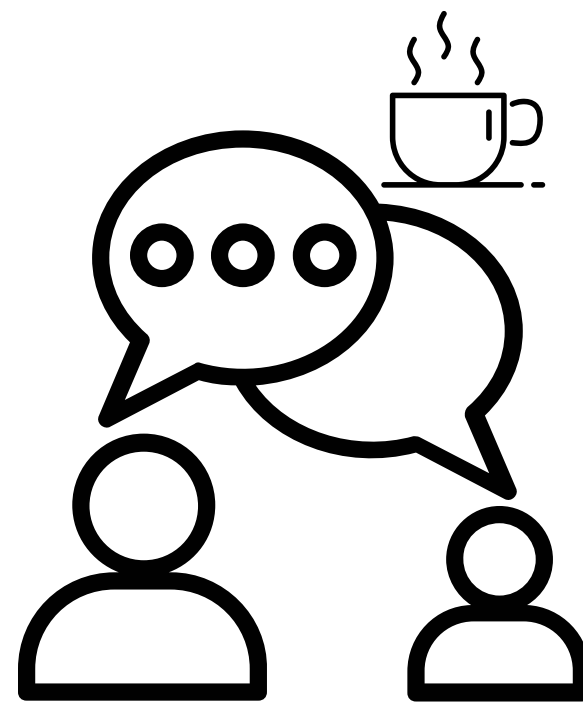

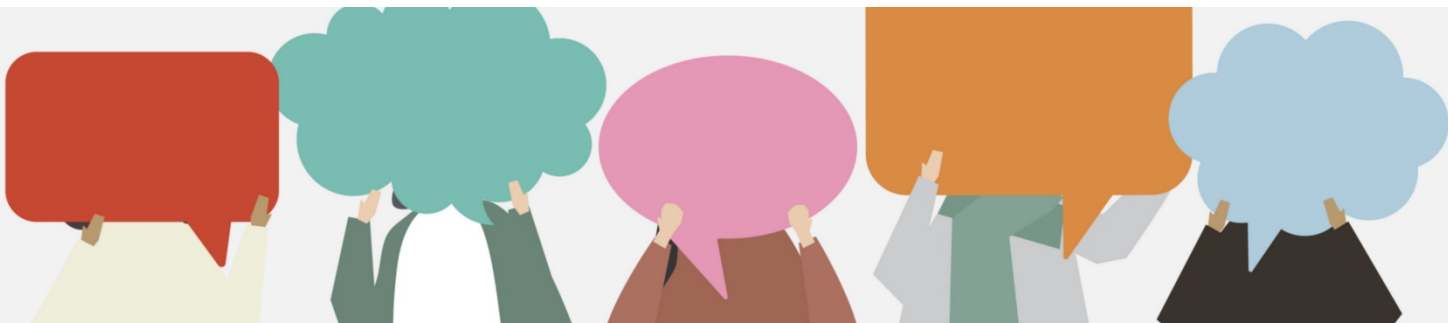
DE EERSTE STAP ...

WIE

**COMMUNICATIE-
NAVIGATOR**

Instructiefiches

De onderstaande tabel geeft aan hoeveel ervaring u moet hebben om met de tools aan de slag te gaan in termen van coachende vaardigheden of kennis over leren.

eenvoudig en laagdrempelig	vraagt enige oefening in coachende vaardigheden	vraagt sterke coachingvaardigheid en/of kennis over leren
Cadeaukaart Communicatienavigator De eerste stap Love-foto Pakkende levensgebeurtenissen Successen en moeilijkheden vieren	De leer roulette De krachtpatser Routemap leren	Spreken over leren Waarderend groeien

Voor elke tool wordt er in de instructiefiche aangegeven voor welke dimensie de tool opereert, wat de beoogde impact is, wat er vooraf, tijdens en na het gebruik van de tool moet gebeuren, hoeveel tijd en welk materiaal u ervoor nodig hebt, en of de tool individueel of in groep te gebruiken is. Een aantal fiches bevatten ook tips, verwachtingen of uitbreidingen.

Naam tool	Cadeaukaart
Dimensie model	Ik DOE
Impact	De lerende is zich ervan bewust dat hij/zij ook een positieve leerimpact kan hebben op andere mensen in zijn/haar netwerk. De lerende is bereid advies/tips te delen met andere mensen uit zijn/haar leernetwerk en heeft dus ook impact op het leren van anderen.
Vooraf	-
Tijdens	<p>Bespreek met de potentiële lerende wat hij/zij geleerd heeft via een leeractiviteit en of hij/zij een advies/tip wil delen met andere mensen uit zijn/haar netwerk.</p> <p>Bijv. de lerende heeft via Ligo de eerste stappen gezet om een rijbewijs te behalen en wil nu andere ouders uit een oudernetwerk ook het advies geven om hier werk van te maken en hoe ze dat dan best concreet aanpakken. De potentiële lerende vult samen met de brugfiguur de cadeaukaart in en overhandigt ze aan iemand in zijn/haar netwerk.</p> <p>De cadeaukaart zou ook gezien kunnen worden als een advieskaart.</p> <p>Werkt ook voor een diploma-uitreiking waarbij een potentieel lerende de cadeaukaart 'cadeau kan doen' aan een andere lerende.</p> <p>De cadeaukaart kan ook gekoppeld worden aan een klein ander cadeau zoals een gratis kop koffie.</p>
Na	Kort contact achteraf om te informeren naar hoe de cadeaukaart ervaren werd.
Tijd	10 min
Materiaal	Afdruk cadeaukaart
Individueel / in groep	individueel

Naam tool	Communicatienavigators
Dimensie model	Ik SPREEK
Impact	De lerende is zich ervan bewust dat hij/zij door te communiceren over zijn/haar leren ook ondersteuning van anderen kan krijgen en over/zijn twijfels, successen, moeilijkheden in gesprek kan gaan met anderen.
Vooraf	-
Tijdens	Bespreek met de potentieel lerende welke boodschappen hij/zij via welk medium kan communiceren met wel doel naar wie toe. Wat communiceer je naar één of meerdere familieleden? Wat communiceer je naar een professional in leren (bijv. leraar of secretariaatsmedewerker)? Welke vraag wil je stellen binnen je netwerk? Welk medium werkt het beste voor jou: ga je in gesprek, of stuur je een berichtje via whatsapp als het om een informatieve vraag gaat?
Na	De brugfiguur kan eventueel het effect van de communicatie mee opvolgen.
Tijd	10 min
Materiaal	Afdruk communicatienavigators
Individueel / in groep	Individueel / in groep

Naam tool/methodiek	De eerste stap
Dimensie model	Ik verbind
Impact	De allereerste connectie met de potentieel lerende wordt gemaakt. Het ijs is gebroken. Het wordt bespreekbaar om afspraken te maken voor een gesprek.
Vooraf	<p>Je hebt de intentie om met de potentieel lerende een gesprek aan te knopen. Waar wie is hij/zij nu? Hoe reageert hij? Welke uitspraken doet hij? Wat hoor je en wat zie je?</p> <p>Er is misschien een 'trigger' die je kan aangrijpen om de leernood proactief aan te wakkeren. Je spot een talent, je merkt dat de potentieel lerende moeilijkheden ervaart om een bepaalde taak uit te voeren, de potentieel lerende spreekt uit dat hij/zij wil doorgroeien in de organisatie, hij/zij benoemt een interesse voor iets, hij/zij geeft aan dat iets moeilijk loopt, ...</p> <p>Je 'observeert' de potentieel lerende in een ontmoetingscentrum of in een werkcontext. Hoe schat je de persoon in? Wat vertellen anderen over de persoon?</p> <p>De tekstballonnen bij 'vooraf' kan je invullen. Je hoort bijvoorbeeld de potentieel lerende de uitspraak doen: 'opleidingen volgen is niet meer voor mij, ik sta op 5 jaar van mijn pensioen'? Of je ziet de potentieel lerende interesse tonen in hoe iemand anders met een GSM-toestel een bankverrichting doet. Allemaal aanknopingspunten om een eerste keer de potentieel lerende te kunnen aanspreken.</p>
Tijdens	<p>Je volgt de 'flow' en het pad van de tool. Van 'vooraf inschatten' tot de eerste connectie via een vriendelijke 'hallo' tot mogelijks een afspraak maken voor een eerste gesprek.</p> <p>Tracht oogcontact te maken. Wees vriendelijk en hanteer een luchtige stijl. Kom niet té dicht in mekaars persoonlijke ruimte. Stel geïnteresseerd vragen. Glimlach. Heb interesse in de ander in plaats van de ander geïnteresseerd te maken in jou.</p> <p>Geef aan dat je er bent voor de potentieel lerende en dat je bereid bent te helpen.</p>
Na	Je plant een eerste gesprek in waarbij je via de navigator andere tools kan selecteren om stappen vooruit te zetten.
Tijd	5 min
Materiaal	Tool (af te drukken op A3)
INDIVIDUEEL / IN GROEP	Individueel

Naam tool	Krachtpatser
Dimensie model	Ik ontdek
Impact	Zichtbaar maken van kernpotentieel, resources en eigen mogelijkheden van de potentiële lerende. Door de gerichte voorbeeldvragen worden concrete situaties beschreven en potentiële lerende een stap te laten zetten in het denken in beperkingen naar het denken in mogelijkheden.
Vooraf	
Tijdens	<p><u>Wat doe ik?</u></p> <p>Concrete situatie te beschrijven:</p> <p>Wat kan ik al goed? Wat heb ik al geleerd? Welke concrete leerstappen heb ik al gezet?</p> <p>Welke stappen werden in het verleden succesvol gezet?</p> <p>Wat deed je net? Wat was precies de situatie?</p> <p>Wat maakte dat je dit resultaat kon halen?</p> <p>Hoe heb je dat klaargespeeld? Waar ben je goed in?</p> <p>Wat nog? Wat nog?</p> <p><u>Wat denk ik hierbij?</u></p> <p>Als je hiernaar kijkt, wat denk je dan precies?</p> <p>Wat nog? Wat nog?</p> <p><u>Wat voel ik?</u></p> <p>Als je kijkt naar wat je allemaal al hebt bereikt,</p> <p>Wat voel je dan?</p> <p>Wat nog? Wat nog?</p> <p><u>Vandaag</u></p> <p>Beschrijf de huidige situatie</p> <p>Waar ben je al?</p> <p>Wat doe je al?</p> <p>Wat kan je al?</p> <p>De brugfiguur vraagt aan de potentiële lerende om een huidige situatie te bespreken. Vanuit krachtgerichte vragen wordt deze huidige situatie uitgediept. Waar ben ik al? Wat doe ik al? Wat kan ik al? De brugfiguur vraagt door op drie niveau: Wat doe ik? Wat denk ik? Wat voel ik? Om deze manier wordt niet alleen wat er zich boven, maar ook wat er zich onder de ijsberg bevindt zichtbaar gemaakt. Focus ligt op bevragen wat al wel goed gaat om vandaar uit de stap naar morgen (de toekomst) te zetten.</p> <p><u>Morgen</u></p> <p>Als je morgen wakker wordt en je denkt</p> <p>'yes!' doel gehaald</p> <p>Wat zie je dan anders?</p>

	<p>Wat doe je?</p> <p>Wat denk je?</p> <p>Wat voel je?</p> <p>Hier gaat de brugfiguur vanuit het zichtbaar gemaakte kernpotentieel op zoek naar mogelijkheden in de toekomst. Ook hier is het belangrijk de potentiële lerende te blijven bevragen op de drie niveaus (doen, denken, voelen).</p> <p><u>Synthese</u></p> <p>In een laatste stap wordt de synthese van deze oefening neergeschreven in de tabel: kan ik al – zou ik graag kunnen.</p>
Na	De antwoorden genoteerd bij 'wat ik graag zou kunnen' kunnen gezien worden als concrete leervragen die in een volgend gesprek bijv. via de tool Routemap leren kunnen geconcretiseerd worden.
Tijd	45 min
Materiaal	Afgedrukte versie van de tool op A3 – instructiefiche meenemen als brugfiguur voor mogelijke vragen
Verwachtingen	De brugfiguur heeft competenties om te kunnen coachen en coachende gespreksvoering te hanteren
Individueel / in groep	individueel

Naam tool	leerroulette
Dimensie model	Ik ontdek
Impact	Vooroordelen over leren bespreekbaar maken. Visies over leren ontdekken. Gevoeligheden over leren ontdekken.
Vooraf	De brugfiguur reflecteert zelf over de stellingen in de roulette. Indien de brugfiguur al voorafgaande gesprekken met de potentiële lerende gehad heeft kan de brugfiguur met 'voorkennis' eventueel nog één of meerdere pamfletten toevoegen. Afhankelijk van de specifieke context kan je stellingen toevoegen of verwijderen.
Tijdens	Bij het begin de spelregels en voorwaarden voor een veilig gesprek bespreekbaar maken (deontologie). De potentiële lerende verkent de stellingen samen met de brugfiguur en de potentiële lerende kiest er één uit waar hij/zij energie voor voelt om erover in gesprek te gaan. De potentiële lerende vertelt welke mening hij/zij heeft. De brugfiguur stelt vragen: wie was er toen bij betrokken, waarom heb je die visie, kan je een verhaal vertellen waarin dit duidelijk werd? Wie had die invloed op je? Vraag door. Als brugfiguur mag je na goed doorg gevraagd te hebben ook vertellen hoe jij het ziet en welke visie jij hebt. Nodig de potentiële lerende uit om aan jou als brugfiguur vragen te stellen daarover. Behandel 3 tot 5 stellingen. Kom tot enkele conclusies: welke drempels hebben we opgetekend? Wie kan ondersteunen? Welke eerstvolgende stap kunnen we zetten? De stelling 'leren is zuurstof!' verder verduidelijkt: is leren even belangrijk als bijv. gezondheid? Geeft leren je energie zoals zuurstof je energie geeft? Geeft leren jou meer 'ademruimte'.
Na	Contacteer de potentiële lerende na 3 weken om kort te bespreken wat er met de opvolgpunten gebeurd is.
Tijd	45 min
Materiaal	Afdruk op A3 van de tool. -Mogelijk in verder ontwikkelde versie als speldoos waarbij de roulette rondgedraaid kan worden.
Mogelijke uitbreiding	Werken en studeren kan niet samen. Ik mag/mocht van mijn ouders niet studeren, ik moet/moest werken. (focus jongvolwassenen)
Verwachtingen	De potentieel lerende kan kritisch reflecteren en een mening geven. Deze tool bestaan in twee versies: de talige versie in woorden, en een versie met pictogrammen voor bijv. anderstaligen of laaggeletterden.
TIPS	Bij de stelling 'leren is zuurstof' geef je best wat bijkomende uitleg: zuurstof is noodzakelijk om als mens te kunnen leven. Vind je dat dat ook voor leren zo is of niet? Is leren noodzakelijk om te kunnen leven? Bij 'slagen of niet slagen' verduidelijk je: is het belangrijk om bij leren te slagen voor bijv. een examen en een getuigschrift te behalen of vind je dat niet belangrijk?
Individueel / in groep	beiden

Naam tool	Love - foto
Dimensie model	Ik verbind
Impact	Basis leggen voor verbinding en wederzijds vertrouwen. Aan de hand van foto's wordt in kaart gebracht wat groei en leren betekent voor de potentiële lerende en moeilijker bespreekbare thema's op een laagdrempelige manier bespreekbaar gemaakt.
Vooraf	De brugfiguur vraagt de potentiële lerende om voorafgaand aan het gesprek op zoek te gaan naar foto's of sterke beelden en deze mee te brengen. Een alternatief is ook om het individu te vragen enkele tijdschriften mee te nemen en deze mee te nemen naar het gesprek. Een derde optie is dat de brugfiguur zelf fotokaarten of tijdschriften bij de hand heeft die hij/zij voorafgaand gezocht heeft. Een vierde optie is dat je foto-postkaarten koopt. De opdracht is – zoek 20 foto's of beelden die je aantrekken.
Tijdens	Stel vragen om 'groei/leren' bespreekbaar te maken: <ul style="list-style-type: none"> - Wat zou je graag binnen enkele maanden willen kunnen? - Waarin zou je beter willen worden? - Welke foto straalt 'groei' voor jou uit? - Welke foto straalt 'leren' voor jou uit? - Naar wie kijk je op en wat zou je van die persoon willen overnemen? - Als je morgen zou kunnen toveren, wat zou je voor jezelf wensen? Indien je zou verkiezen om deze tool met meerdere potentieel lerenden te gebruiken (groepsversie) kan je ook bijkomend bespreken 'wat groeien nu eigenlijk is' vanuit het perspectief van iedere afzonderlijke deelnemer. 'Groei voor mij': vul hier in wat groei betekent voor de potentieel lerende. 'En mij': vul hier in wat 'groei' betekent voor jou als brugfiguur. Bespreek mekaar's perspectief op groei en wat groei voor je betekent.
Na	
Tijd	30 min
Materiaal	Tool afgedrukt op A3-formaat Schrijfgericht Grote stapel fotorijke tijdschriften en/of fotokaarten
Fotosuggesties	Zoek foto's rond volgende suggestie-thema's: <ul style="list-style-type: none"> - Bloemen en natuur - Samenwerken - Muziek - School - Werktuigen - Boeken

	<ul style="list-style-type: none"> - Sport - Gebouwen - Reizen - ...
Verwachtingen	Visueel sterke tool waarvoor taligheid minder belangrijk is
Individueel / in groep	beiden

Naam tool	PAKKENDE LEVENSGEBEURTENISSEN
Dimensie model	Ik LEEF
Impact	<p>Op een veilige en empathische manier bespreekbaar maken van pakkende levensgebeurtenissen.</p> <p>Leerbehoeften en leerkansen detecteren gekoppeld aan deze pakkende levensgebeurtenissen. Spreken over pakkende levensgebeurtenissen omdat ze vaak een kantelmoment zijn en leren kunnen induceren.</p> <p>Dit is wel een delicatesere tool die een groot empathisch vermogen vereist.</p>
Vooraf	<p>Denk bewust na op voorhand van hoe je de omgeving om dit gesprek te voeren 'veilig' en 'laagdrempelig' kan maken. Benadruk het vertrouwelijke karakter van het gesprek en dat het een uitnodiging is om te praten over leren en geen verplichting: 'je moet niet leren' of 'je moet niet alles leren'.</p> <p>Reflecteer over mogelijke vragen die je kan stellen om je in te leven en om pakkende levensgebeurtenissen bespreekbaar te maken zonder te oordelen. Het is niet de bedoeling de pakkende levensgebeurtenissen therapeutisch te benaderen, eventueel is doorverwijzing nodig.</p> <p>Bestudeer de voorbeelden van gebeurtenissen op de tool en ook de voorbeelden van uitspraken die mensen zouden kunnen doen (tekstballonnen). Wees je bewust dat je geen therapeutenrol opneemt. Geef bij het begin van de tool de grenzen aan en durf ze tussentijds te benoemen.</p>
Tijdens	<p>Bespreek bij het begin de voorwaarden voor een veilig gesprek, vertrouwelijk karakter en deontologie. Maak helder dat dit geen therapeutisch gesprek is maar dat het thema 'leren' centraal staat.</p> <p>Nodig uit tot het delen van verhalen. Geef aan dat je als brugfiguur een compagnon de route bent en met interesse deelgenoot wil zijn van een onderzoekend proces.</p> <p>Verken samen met de potentiële lerende de rode tekstballonnen. Vraag wat dit oproept? Is dit herkenbaar? Zou je zelf nog een tekstballon willen toevoegen? Moesten de tekstballonnen al leiden tot leerbehoeften, vul ze dan samen bovenaan in.</p> <p>Ga in de tweede fase naar de zwarte bollen en verken of de potentiële lerende een levensgebeurtenis wil delen. Stel vragen om 'verhalen te oogsten'. Stel ook hier de vraag of er een levensgebeurtenis is die niet in de suggestiebollen staat en die in de lege bol alsnog ingevuld kan worden.</p> <p>Ook hier peil je naar mogelijke leerbehoeften die zichtbaar worden door het bespreken van levensgebeurtenissen: 'waartoe word je door deze gebeurtenis verplicht en moet je/wil je iets kunnen dat vroeger niet nodig was'?</p> <p>Vul het 'wat wil ik leren'- vak verder aan.</p>
Na	In een opvolggerek kan je aan de slag gaan met de leerintenties. Werk bijv. met de tool routemap leren.
Tijd	45 min
Materiaal	Afdruk op A3 van de tool.

Verwachting	De brugfiguur beheerst competenties van coachende gespreksvoering en omschrijft zichzelf als empathisch.
Individueel / in groep	individueel

Naam tool	Routemap leren
Dimensie model	Ik DOE
Impact	De potentiële lerende krijgt een concreet zicht op de te nemen stappen in de gewenste te bewandelen leerpaden.
Vooraf	<p>Deze tool is mogelijk een tussentijds sluitpunt van meerdere voorafgaande gesprekken (mogelijk op basis van andere tools uit de toolbox zoals bijvoorbeeld de tool 'waarderend groeien').</p> <p>Bij de start van het gesprek waarbij deze tool gebruikt wordt, is het al duidelijk welk leerpad de potentiële lerende wil bewandelen. In die zin kan de brugfiguur het gesprek voorbereiden door nog eens de reeds geuite leerintenties op te lijsten.</p> <p>Dit is de meest concrete tool om samen met de potentieel lerende in actiemodus te gaan en concrete leeractiviteiten af te lijnen en de daaraan gekoppelde (eerste) stappen, hoe klein dan ook.</p>
Tijdens	<p>Vat mogelijk opgetekende leerintenties vanuit vorige gesprekken kort samen. Vul dan de rechterkant van de tool samen in.</p> <p>Kom vervolgens tot een concrete leeractiviteit of een bundeling van leeractiviteiten (activiteitenbundel). Het kan gaan om één workshop, of één online leermodule, maar het kan ook over een langdurig opleidingstraject gaan.</p> <p>Bepaal vervolgens samen met de potentiële lerende tussentijdse mijlpalen - binnen de opeenvolging van activiteiten - om de leeractiviteiten effectief gerealiseerd te krijgen. Mijlpalen zijn concreet en meetbaar. Het gaat bijvoorbeeld over het bijwonen van een opendeurdag, het effectief inschrijven of over het verwerven van het cursusmateriaal of het tekenen van een stageovereenkomst of het lid worden van een leergroep. Bepaal tenslotte in de vakken wat de eerstvolgende kleine activiteit is zoals bijv. samen naar het secretariaat van een CVO gaan om effectief in te schrijven.</p>
Na	Plan een opvolggesprek met de potentiële lerende in om samen te bepalen waar hij/zij zich bevindt binnen de uitgetekende route(s) en/of er aanpassingen aan de route(s) nodig zijn.
Tijd	45 min
Materiaal	Afdruk van de A3 placemat.
Verwachtingen	De brugfiguur beheerst competenties van coachende gespreksvoering.
Individueel / in groep	individueel
Combinatie	Deze tool kan ook gecombineerd worden met de tool 'waarderend groeien'. De tool waarderend groeien focust op waar de potentieel lerende al goed in is en waar hij/zij in wil groeien.

Naam tool	Spreken over leren
Dimensie model	Ik REFLECTEER
Impact	De potentiële lerende denkt na over zijn/haar leren en maakt zijn/haar leren bespreekbaar. De potentiële lerende verwerft metacognitieve reflectievaardigheden en gaat bewuster om met zijn/haar leren.
Vooraf	Deze tool zal maar ingezet worden nadat er al meerdere gesprekken geweest zijn tussen de potentiële lerende en de brugfiguur en er idealiter al leerpaden bewandeld zijn en leeractiviteiten ondernomen werden.
Tijdens	Start met de reflectievragen rechtsboven (tekstballonnen). Wissel ervaringen uit en deel ook als brugfiguur je eigen ervaringen. Verken vervolgens alle dimensies aan de linkerkant door vak voor vak te bespreken. Stel als brugfiguur vragen maar deel ook gul tips/adviezen. Kom tot concrete adviezen en vul ze in in de lege vakken. Geef wat bijkomende verduidelijking bij volgende vakken: <ul style="list-style-type: none"> - Aandacht: waar hecht je veel aandacht aan in het leven? Hoe kan leren je hierbij helpen? - Nieuwsgierig: waar ben je in het leven nieuwsgierig naar? Hoe kan leren je hierbij helpen?
Na	Plan een opvolgesprek om de tips/adviezen te bespreken: heb je stappen gezet? Wat werkte? Wat werkte (nog) niet? Waarom?
Tijd	45 min
Materiaal	Afdruk van de A3 tool.
Verwachtingen	De potentieel lerende is behoorlijk talig. De brugfiguur bezit competenties voor coachende gespreksvoering.
Individueel / in groep	individueel

Naam tool	Successen en moeilijkheden vieren
Dimensie model	Ik GROEI
Impact	<p>Bewustwording van successen en moeilijkheden met betrekking tot leren. Bespreekbaar maken van historische leerervaringen. Waarderende benadering om zowel successen als moeilijkheden te vieren en opnieuw als leerkans te zien. Moeilijkheden kunnen – hoe vervelend ook – een startpunt zijn om betekenisvol over leren te spreken en om oplossingen te zoeken om deze moeilijkheden te vermijden naar de toekomst toe.</p> <p>Leren laagdrempelig bespreekbaar maken.</p>
Vooraf	<p>Bereid enkele vragen voor om het gesprek op gang te brengen.</p> <p>Overweeg om deze tool in een groepsformule te hanteren met vijf potentiële lerenden om de motivatie te verhogen. Zorg voor de nodige psychologische veiligheid om ook zogenaamde mislukkingen bespreekbaar te maken. Benadruk dat in elke mislukking net weer een kans tot leren zit.</p>
Tijdens	<p>Ga in de vragende houding: herinner je je een succesvolle leerervaring? Wanneer speelde het zich af? Wie was erbij betrokken? Of de variant: wat is je meest fantastische leerervaring? Wat heeft je dat bijgebracht in het leven? Welke moeilijkheden heb je in het verleden ervaren wanneer je wilde leren? Hoe heb je die overwonnen of kan je ze vermijden naar de toekomst toe? Wie kan je helpen bij het overwinnen van die moeilijkheden?</p> <p>Waardeer tussentijds en sta stil bij hoe een recent succes of een recente mislukking gevierd zou kunnen worden? Komt er een lekker drankje of iets ander lekkers bij te pas samen met enkele hapjes?</p> <p>De dalende voetstapjes en dalende bergkammen verbeelden de moeilijkheden.</p>
Na	Plan een vervolgesprek met één van de andere tools om nieuwe leeruitdagingen bespreekbaar te maken.
Tijd	30 min
Materiaal	Afdruk van de tool op A3 formaat.
Individueel / in groep	individueel

Naam tool	WAARDEREND GROEIEN
Dimensie model	Ik DROOM
Impact	<p>In kaart brengen van wat vandaag al goed loopt m.b.t. leren.</p> <p>In kaart brengen van wenselijke en droomscenario's voor leren naar de toekomst toe.</p> <p>In kaart brengen van concrete paden om de leerscenario's mogelijk te maken en tot actiegerichtheid over te gaan.</p>
Vooraf	<p>Bestudeer de tool grondig. Mogelijk kan je je inlezen rond de achterliggende methodologie van waarderend onderzoek (appreciative inquiry): boekentip https://www.lannoo.be/nl/appreciative-inquiry . Of in verkorte vorm: https://www.klasse.be/625159/5-bouwstenen-van-waarderend-onderzoek/</p> <p>Zorg voor een rustige locatie.</p> <p>De tool 'waarderend groeien 1' is de gesprekskaart voor de brugfiguur met daarop suggestievragen die je kan stellen.</p> <p>De tool 'waarderend groeien 2' is de invultool die je op de tafel kan leggen tussen jullie twee tijdens het gesprek en waarop jullie kunnen noteren.</p> <p>We hebben bij waarderend groeien 2 een ladder als visueel element toegevoegd. Je staat onderaan de ladder, je droomt van bovenaan de ladder de staan en je zet er stap voor stap stappen op.</p> <p>Je kan ook 'inzoomen' bij deze tool en concreet afbakenen tot een kleinere leeruitdaging zoals bijvoorbeeld 'toespitsen enkel op een schoolcontext' of 'toespitsen enkel op leren in een gezinscontext'.</p>